Ομιλία
Υπουργού Β.Ε.Τ. & Εμπορίου,
κ. Κώστα Σημίτη
στο Ε.Β.Ε.Α. (Αθήνα 15.6.1994)

ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΕ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Γενεές Ελληνικών επιχειρήσεων, ελλήνων επιχειρηματιών και Ελλήνων εργαζομένων συνήθισαν να αντιμετωπίζουν τον ανταγωνισμό ως απειλή. Στο παλαιό "ελληνικό μοντέλο ανάπτυξης" η επιτυχία ερχόταν συχνά σαν ανταμοιβή της εσωστρέφειας, η δε εξασφάλιση κάποιας μορφής προστασίας από ανταγωνιστικές πιέσεις, είτε αυτές προέρχονταν από το εξωτερικό είτε από το εσωτερικό, ήταν κεντρικός στόχος της λειτουργίας επιχειρήσεων και κλάδων της Ελληνικής οικονομίας.

Αν δεν μας άρεσε η πραγματικότητα, την αποφεύγαμε. Αν δεν κερδίζαμε το παιχνίδι, αλλάζαμε τους κανόνες. Η δυνατότητα επιβίωσης και κερδοφορίας εξαρτάτο από την πρόσβαση στους μηχανισμούς επέμβασης που είχε στην διάθεσή της η νομοθετική και εκτελεστική εξουσία. Πράγματι, η απουσία βιομηχανικής πολιτικής τις τελευταίες δεκαετίες καλύπτετο από μια σειρά αναπτυξιακών νόμων, το κυρίαρχο μέλημα των οποίων ήταν οι άμεσες επιδοτήσεις κτιρίων, μηχανολογικού εξοπλισμού και χωροταξικών παρεμβάσεων. Τα αποτελέσματα αυτής της πολιτικής κρατικών ενισχύσεων υπήρξαν ιδιαίτερα πενιχρά και σε πολλές περιπτώσεις αποτέλεσαν μηχανισμό κατά του ανταγωνισμού παρεμποδίζοντας τη διαρθρωτική προσαρμογή των επιχειρήσεων.

Αυτό το ξεπερασμένο μοντέλο ανάπτυξης, ο τρόπος λειτουργίας επιχειρήσεων που αυτό ενθαρρύνει και η νοοτροπία που αυτό καλλιεργεί, οδήγησαν τελικά στην πολύπλευρη διαρθρωτική κρίση της ελληνικής οικονομίας, από την οποία ακόμη προσπαθούμε να απεμπλακούμε. Η αποτυχία του προστατευτισμού στην Ελλάδα ήρθε ως αποτέλεσμα τόσο εξωγενών όσο και ενδογενών παραγόντων.

- Το **Εξωτερικό περιβάλλον** έχει αλλάξει τις τελευταίες δεκαετίες, έτσι ώστε αυτά που ενδεχομένως ήταν εφικτά παλαιότερα είναι, πλέον, πλήρως αδιανόητα. Μια μικρή χώρα στις παρυφές της Ευρωπαϊκής ηπείρου δεν μπορεί παρά να συμμετάσχει σε όλες τις διεθνείς εξελίξεις. Και όλες οι εξελίξεις στην

Ευρώπη είναι προς την κατεύθυνση της έντασης του ανταγωνισμού και της ανοικτής οικονομίας. Αλλά και στο διεθνές πλαίσιο, η νέα συμφωνία GATT, η δημιουργία της παγκόσμιας οργάνωσης εμπορίου, η δημιουργία νέων πόλων ανάπτυξης και το συνεχές άνοιγμα των αγορών προεξοφλούν εντονότερο ανταγωνισμό.

- Ο προστατευτισμός, όμως οδηγεί σε αδιέξοδο, και **ενδογενώς**. Οταν ο τρόπος ανάδειξης μιάς επιχείρησης ή μιας δραστηριότητας δεν είναι η αντικειμενική της αξία, το χαμηλό κόστος, ή η καλύτερη εξυπηρέτηση, αλλά απλώς η ευκολία πρόσβασης στους μηχανισμούς προστασίας, το αναπόφευκτο αποτέλεσμα μετά από δεκαετίες σωρευτικής λειτουργίας είναι η στρέβλωση της οικονομίας. Επιχειρήσεις ή επιχειρηματίες με ιδέες, ταλέντο, ευελιξία, προσαρμοστικότητα και ίδια κεφάλαια θα ευρίσκονται συχνά σε δεύτερη μοίρα και θα χάνουν την μάχη της επιβίωσης αν ανταγωνίζονται με άνισους όρους, έναντι όσων καταφέρνουν να εξασφαλίσουν την κρατική κηδεμονία.

Το τελευταίο είναι και η πιο σοβαρή κατηγορία που μπορεί κανείς να αντιτείνει στον προστατευτισμό ως τρόπου ανάπτυξης. Η ανάδειξη της επιτυχημένης επιχείρησης, η πρόσβασή της σε αγορές και σε κεφάλαια, η ίδια η υπόστασή της, δεν εξαρτώνται από το πόσο καλά κάνει την δουλειά της, από το άν εξυπηρετεί κάποιες ανάγκες, αλλά από πολιτικές και πελατειακές διαδικασίες. Η προώθηση κάποιων επιχειρήσεων έχει ως λογική συνέπεια την *εξουθένωση* άλλων. Το μωσαϊκό επιχειρήσεων που θα προκύψει από αυτήν την διαδικασία, και συνεπώς και το αναπτυξιακό δυναμικό της οικονομίας, δεν μπορεί παρά να αντανακλά το τί γίνεται στο επίπεδο της κάθε επιχείρησης ξεχωριστά. Αν η υποστήριξη δεν στοχεύει στην επιβράβευση της επιχειρηματικότητας αλλά είναι αποτέλεσμα εξω-οικονομικών πιέσεων θα καταλήξει τελικά σε χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης της οικονομίας. Η έλλειψη δυναμισμού στο μικρο-επίπεδο της επιχείρησης μεταφράζεται σαν απουσία δυναμισμού στο μακρο-επίπεδο και σε μόνιμο διαρθρωτικό πρόβλημα της οικονομίας. Ετσι συμπληρώνεται ο φαύλος κύκλος και μένουν τελικά όλοι χαμένοι, ακόμη και οι θερμότεροι θιασώτες του προστατευτισμού.

Στις ανταγωνιστικές συνθήκες στην Ευρωπαϊκή Ενωση, ο ανταγωνισμός δεν μπορεί πια να θεωρείται απειλή αλλά *αναπτυξιακό εργαλείο.* Στρατηγικές που αρνούνται την πραγματικότητα και προσπαθούν να αποφύγουν τις απαιτήσεις του συστήματος είναι καταδικασμένες να επαναλάβουν την αποτυχία των προκατόχων τους. Αντίθετα, στρατηγικές που αφομοιώνουν την λογική του παγκοσμίου πια συστήματος και την χρησιμοποιούν σαν όπλο για την ανάπτυξη της οικονομίας είναι οι μόνες που μπορούν να οδηγήσουν στην έξοδο της Ελληνικής οικονομίας απο το τέλμα και να επιλύσουν το διαρθρωτικό πρόβλημα της χώρας.

Στην βάση μιας τέτοιας στρατηγικής πρέπει να είναι το **δυναμικό** στοιχείο. Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα πάνω στα οποία βασίζεται η ανταγωνιστική θέση, δεν είναι μόνιμα, σταθερά και ανεπίδεκτα αλλαγής, όπως κάποιοι απαισιόδοξοι θιασώτες προστατευτικών λύσεων θα ήθελαν να πιστεύουν. Στο ανταγωνιστικό περιβάλλον των γρήγορων αλλαγών, των συχνών ανακατατάξεων και απρόβλεπτων εξελίξεων η έννοια του *στατικού, μόνιμου και αμετάβλητου συγκριτικού πλεονεκτήματος* δεν είναι ποτέ δεδομένη. Το συγκριτικό πλεονέκτημα στο σύγχρονο περιβάλλον είναι **δυναμικό** και **δομούμενο**. Το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα δεν θεωρείται δεδομένο για πάντα αλλά διαμορφώνεται και **κατακτάται**.

Η κατάκτηση της ανταγωνιστικότητας αποτελεί πρώτα απ΄ όλα ευθύνη της κάθε επιχείρησης. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον, τα πλεονεκτήματα της κάθε επιχείρησης διαμορφώνονται, σε συνάρτηση με τις διαχειριστικές, τεχνολογικές και επιχειρησιακές επιλογές τους. Σε μια εποχή όπου το κεφάλαιο είναι διεθνοποιημένο και επομένως διαθέσιμο, οι πρόοδοι της τεχνολογίας γνωστές και επομένως αξιοποιήσιμες, το "κάτι επιπλέον" που θα κάνει μια επιχείρηση να ξεχωρίζει έχει σχέση με το πώς τα διαθέσιμα αυτά στοιχεία θα *συνδυαστούν* με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Οι διαμορφωτές της ανταγωνιστικότητας, συνεπώς, είναι οι παραγωγοί, είτε σαν διευθύνοντες είτε σαν εργαζόμενοι, το ανθρώπινο κεφάλαιο. Η γνώση, η ευελιξία, η προσαρμοστικότητα, το ταλέντο των ανθρώπων κατακτούν το συγκριτικό πλεονέκτημα.

Το ζητούμενο μιάς πραγματικά αναπτυξιακής πολιτικής σε τέτοιες συνθήκες είναι πλέον σαφές. Το Κράτος πρέπει να εξασφαλίζει τις συνθήκες μέσα στις οποίες ,ο ανταγωνισμός μεταξύ κλάδων, δραστηριοτήτων ή επιχειρήσεων θα επιλέξει αυτούς που μπορούν καλύτερα να ανταπεξέλθουν στην ανταγωνιστική διαδικασία. Η αναπτυξιακή πολιτική πρέπει να βοηθά στην κατάκτηση, στην δόμηση συγκριτικών πλεονεκτημάτων και στη δυνατότητα προσαρμογής των επιχειρήσεων στις νέες συνθήκες.

Ο ρόλος του κράτους στην αναπτυξιακή στρατηγική έχει δύο πλευρές : μια δραστηριότητα επιτήρησης και ρύθμισης, και μια δραστηριότητα παρέμβασης και υποστήριξης.

Το κράτος πρέπει να μεριμνά έτσι ώστε το εξωτερικό περιβάλλον των επιχειρήσεων να φέρνει τα λιγότερα δυνατόν προσκόμματα στην δόμηση του συγκριτικού πλεονεκτήματος. Η σταθερότητα του μακροοικονομικού περιβάλλοντος είναι ίσως το σπουδαιότερο μέλημα του Κυβέρνησης. Οι μακροοικονομικές ανισορροπίες και η δημοσιονομική ανεπάρκεια λειτουργούν αποτρεπτικά στην ανάπτυξη, επειδή προκαλούν αβεβαιότητα για την έκβαση των αποφάσεων της επιχείρησης. Προβλήματα όπως η έλλειψη ρευστότητας, το κόστος κεφαλαίου, η απουσία μακροικονομικής σταθερότητας επιδρούν αρνητικά στην λειτουργία του ανταγωνισμού ως αναπτυξιακού μέσου. Ο επιχειρηματικός κίνδυνος αυξάνεται, ευνοούνται βραχυπρόθεσμες, κερδοσκοπικές τοποθετήσεις, ενώ η προσαρμοστικότητα και ευελιξία των επιχειρήσεων εξαντλούνται στην αντίδραση προς απότομα μεταβαλλόμενες μακροοικονομικές συνθήκες αντί να αξιοποιούνται σε μακροχρόνιους σχεδιασμούς και προσπάθειες διείσδυσης σε νέες αγορές.

Εξίσου σημαντικά θέματα είναι η διαμόρφωση σαφών και εφαρμόσιμων κανόνων ανταγωνισμού καθώς και οι διαδικασίες και οι μηχανισμοί για την τήρησή τους. Η ανάπτυξη μιας αποτελεσματικής και ευέλικτης δημόσιας διοίκησης που λαμβάνει υπόψη

την διεθνοποίηση των αγορών και το σύνθετο των προβλημάτων των επιχειρήσεων, πρέπει να αντιμετωπισθεί ως ένα από τα πλέον σημαντικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα για την επιχειρηματική δραστηριότητα στο πλαίσιο της δημιουργίας ενός υγιούς επιχειρησιακού περιβάλλοντος.

Ομως, πέραν του εγγυητικού αυτού ρόλου του Κράτους, της αποτροπής της μη-παρεμπόδισης της ανάπτυξης, υπάρχει και πρέπει να υπάρχει μια πιο ενεργός πολιτική, μια αναπτυξιακή πολιτική που να επεμβαίνει άμεσα, προσπαθώντας να αυξήσει τον ρυθμό ανάπτυξης και να υποστηρίξει μια επιθυμητή κατεύθυνση ανάπτυξης. Μια τέτοια παρεμβατική πολιτική πρέπει να λειτουργεί ως καταλύτης και να διευκολύνει την προσαρμογή και τον εκσυγχρονισμό των επιχειρήσεων. Μια τέτοια πολιτική δεν μπορεί να έχει στενό κλαδικό χαρακτήρα, αλλά θα πρέπει να αποτελείται από οριζόντια μέτρα και δράσεις που στηρίζουν τις προσπάθειες των επιχειρήσεων και των εργαζομένων να αναπτύξουν και να δομήσουν τα δικά τους εσωτερικά συγκριτικά πλεονεκτήματα.

Ο οριζόντιος χαρακτήρας, η απουσία δηλαδή διακριτικής μεταχείρισης υπέρ μιάς και σε βάρος άλλων επιχειρήσεων ή κλάδων είναι κεντρικό και απαραίτητο στοιχείο της νέας αναπτυξιακής στρατηγικής. Αυτό που προέχει είναι η προώθηση της υποδομής, υλικής αλλά και ανθρώπινης, έτσι ώστε να βοηθηθεί η απρόσκοπτη άσκηση της επιχειρηματικότητας, της ευελιξίας και του αναπτυξιακού δυναμισμού της χώρας.

Η παραδοσιακή, στατική αντίληψη της ανταγωνιστικότητας οδηγεί, σχεδόν αυτόματα, τους θιασώτες της στην πανάκεια της μείωσης του κόστους εργασίας. Ο Ελληνας εργαζόμενος υπέστη επί πέντε χρόνια συνεχή μείωση του πραγματικού του μισθού, με μηδαμινό όμως αποτέλεσμα στην ανταγωνιστικότητα. Η δυναμική θεώρηση της ανταγωνιστικότητας είναι τελείως αντίθετη, αφού το να είναι αναγκαίες οι μειώσεις στο κόστος εργασίας θεωρείται ως ένδειξη ότι υπάρχει **πρόβλημα** ανταγωνιστικότητας και όχι ως επίτευγμα της οικονομικής πολιτικής.

Τι σημαίνει όμως ανταγωνιστικότητα μιας επιχείρησης, ενός κλάδου και, μιας οικονομίας; Η διείσδυση των προϊόντων σε μια αγορά, είτε εγχώρια, είτε διεθνή, αποτελεί αναμφίβολα το αναγκαίο κριτήριο ανταγωνιστικότητας και τον τελικό σκοπό μιας αναπτυξιακής πολιτικής.

Το ερώτημα όμως είναι αν αυτή η διείσδυση των προϊόντων επιτυγχάνεται με ταυτόχρονη αύξηση της ευημερίας των παραγωγών ή μέσω στρεβλώσεων και παρεμβάσεων που τελικά μειώνουν την ευημερία του κοινωνικού συνόλου.

- Δεν είναι **ωφέλιμη** ανταγωνιστικότητα αυτή που στηρίζεται στην καταστροφή του περιβάλλοντος. Οταν η χώρα με την ανεκτική νομοθεσία αναγκαστεί να προσαρμοστεί σε αυστηρές προδιαγραφές παραγωγής, θα χάσει το πλεονέκτημα που μέχρι τότε είχε, και οι επιχειρήσεις θα μεταναστεύσουν αφήνοντας πίσω ανεργία και ένα κατεστραμμένο περιβάλλον.

- Δεν είναι **διατηρήσιμη** ανταγωνιστικότητα αυτή που στηρίζεται σε ολιγοπωλιακές συμφωνίες και συντεχνιακές ρυθμίσεις. Η παρεμπόδιση εισόδου νέων επιχειρήσεων σε ένα κλάδο, κάνει βιώσιμες τις υφιστάμενες απλώς και μόνο επειδή τους επιτρέπει να αυξάνουν αυθαίρετα τις τιμές. Η τεχνητή αυτή βιωσιμότητα εξαγοράζεται με την μείωση της ευημερίας του κοινωνικού συνόλου που πληρώνει ακριβότερα και ταυτόχρονα έχει περιορισμένη επιλογή προϊόντων και υπηρεσιών.

- Δεν είναι **δίκαιη** ανταγωνιστικότητα αυτή που εξασφαλίζεται με την διοικητική συμπίεση των μισθών και δημιουργεί περιθώρια κέρδους απλώς και μόνο επειδή εξανεμίζει τις αμοιβές της εργασίας.

- Δεν είναι **αποτελεσματική** ανταγωνιστικότητα αυτή που επιτυγχάνεται με την διαρκή οικονομική αρωγή μιας προβληματικής επιχείρησης. Απλούστατα οι πόροι που δεσμεύονται για τη διατήρησή της αφαιρούνται από μια άλλη δραστηριότητα που μπορεί να ήταν δυναμικότερη, βιώσιμη και κοινωνικά πιό χρήσιμη.

- Δεν είναι **υγιής** ανταγωνιστικότητα αυτή που βασίζεται στα κλειστά σύνορα των προϊόντων, τις επαγγελματικές απαγορεύσεις, τον αναθεματισμό της νέας τεχνολογίας. Ετσι απλως αναβάλλεται η διαπίστωση της κρίσης, και όταν γίνει θα είναι πιό επώδυνη, πιό απειλητική και ίσως πλέον μη αντιμετωπίσιμη.

Η ανταγωνιστικότητα είναι μια διαδικασία, αλλά και μια αντίληψη ανάπτυξης. Ανταγωνιστικότητα σημαίνει να μπορεί μια επιχείρηση και μια χώρα να προωθεί τα προϊόντα της στις αγορές και έτσι να αυξάνει την ευημερία της, χωρίς ταυτόχρονα να μειώνει την ευημερία μιας άλλης κοινωνικής κατηγορίας ή μιας άλλης χώρας.

Η ανταγωνιστικότητα πρέπει :

- να βασίζεται σε μεθόδους παραγωγής φιλικές προς το περιβάλλον
- να διατηρείται και όταν αυξάνεται ο ανταγωνισμός των επιχειρήσεων
- να οδηγεί σε ικανοποιητικές αμοιβές όλων των συντελεστών παραγωγής
- να δημιουργεί τις προϋποθέσεις έγκαιρης προσαρμογής σε νέες τεχνολογίες και σε απελευθερωμένες αγορές
- να αποτελεί βασικό συστατικό εξέλιξης που συμπαρασύρει άλλες επιχειρήσεις στον εκσυγχρονισμό και την πρόοδο.

Αυτό που χρειάζεται συνεπώς δεν είναι απλως η ανταγωνιστικότητα, αλλά μια άλλη, ποιοτικά διαφορετική αντίληψη της ανταγωνιστικότητας. Η στροφή της οικονομίας προς την ανάπτυξη απαιτεί μια ανάλογη στροφή της αναπτυξιακής πολίτικής προσαρμοσμένη στην δυναμική αυτή θεώρηση των δυνατοτήτων της οικονομίας.

Οι τομείς της βιομηχανίας, ενέργειας, έρευνας και τεχνολογίας είναι τα κομβικά σημεία εφαρμογής της νέας αναπτυξιακής πολιτικής. Απο την πολιτική στους τομείς αυτούς εξαρτάται η επιτυχία του ανοίγματος στον ανταγωνισμό, της δόμησης των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων που θα στηρίξουν την Ελλάδα στον 21ο αιώνα. Οι αρχές της νέας αυτής αναπτυξιακής πολιτικής έχουν ενσωματωθεί στο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης για τους τρείς τομείς. Σε αντίθεση με παλαιότερες αναπτυξιακές πρωτοβουλίες, το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης δεν αντιπροσωπεύει απλώς την εκταμίευση μεγάλων ποσών για την μεγέθυνση των σημερινών δομών, αλλά είναι μια προσπάθεια ποιοτικής στροφής της αναπτυξιακής διαδικασίας, αλλαγής των δομών, με στόχο την εδραίωση μιας νέας, διαφορετικής αναπτυξιακής τροχιάς.

Το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης είναι αφενός μια διαρθρωτική παρέμβαση στις γενεσιουργούς αιτίες της υστέρησης της οικονομίας, αφετέρου δε εισάγει σε κάθε ένα απο τους τομείς που καλύπτει οριζόντιου χαρακτήρα λύσεις σε προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις.

- Στην **βιομηχανία**, δίδεται έμφαση στην αναβάθμιση και πιστοποίηση της ποιότητας της παραγωγής και γενικότερα την προώθηση της υποδομής, τόσο της γενικής, όσο και της ειδικής υποδομής για την βιομηχανία.

- Ειδικότερα, για τις **μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις** προωθούνται συνεργασίες μεταξύ επιχειρήσεων μέσω δικτύων για την κατανομή και εξειδίκευση των δραστηριοτήτων παραγωγής και την προώθηση καινοτόμων τρόπων χρηματοδότησης.

- Στην **ενέργεια**, προωθείται η βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας της οικονομίας, μεσω της εισαγωγής φυσικού αερίου ως εναλλακτικής μορφής ενέργειας, μέσω προγραμμάτων εξοικονόμησης ενέργειας και την οργανική ένταξη περιβαλλοντικών παραγόντων στον ενεργειακό σχεδιασμό.

- Στην **έρευνα και τεχνολογία**, ενισχύεται η καινοτομική ικανότητα των ελληνικών επιχειρήσεων μέσω προγραμμάτων αξιοποίησης του επιστημονικού δυναμικού, συνεργασιών με ερευνητικούς φορείς, κ.ά.

- Στις **επενδύσεις**, ο νέος αναπτυξιακός νόμος εισάγει σειρά κριτηρίων για την προώθηση ολοκληρωμένων σχεδίων εκσυγχρονισμού, όπως και την διαμόρφωση ενός φιλικού προς τον επενδυτή διοικητικού περιβάλλοντος.

Η χώρα μας χρειάζεται μια στροφή προς την ανάπτυξη. Μέσα στην απαισιοδοξία που υποθάλπτει η διαρθρωτική καχεξία της Ελληνικής οικονομίας είναι εύκολο να ξεχνιούνται οι επιτυχίες. Ακόμη και στις πιο δύσκολες για την συνολική οικονομία καταστάσεις υπήρχαν και υπάρχουν επιχειρήσεις, και ολόκληροι κλάδοι της οικονομίας που διέψευδαν την συνολική απαισιοδοξία, επιδεικνύοντας επιδόσεις διεθνούς επιπέδου. Ο αριθμός των επιτυχιών αυτών ανεβαίνει συνεχώς τα τελευταία χρόνια, αποτέλεσμα τόσο του δυναμισμού των νέων επιχειρηματιών και των νέων εργαζομένων, όσο και διεθνών εξελίξεων που ευνοούν τις δυνατότητες των ελληνικών επιχειρήσεων.

- Οι νέες τεχνολογίες δεν ευνοούν πλέον μόνο τις μεγάλες επιχειρήσεις και την μαζική παραγωγή, αλλά και τις επιχειρήσεις μικρότερης κλίμακας που αποτελούν την μεγάλη πλειοψηφία του Ελληνικού παραγωγικού δυναμικού.
- Ανοίγουν νέες αγορές στις οποίες η Ελλάδα έχει προνομιακή πρόσβαση.

- Η αυξανόμενη διαθεσιμότητα κεφαλαίου και τα νέα χρηματοδοτικά προϊόντα ευνοούν την προσαρμογή της χρηματοδότησης στις ανάγκες της επιχείρησης.

Η αναπτυξιακή στροφή θα επιτύχει όταν πολύ περισσότερες επιχειρήσεις αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται και μετατρέψουν το δυναμικό τους σε ανταγωνιστικότητα. Οι πρωτοβουλίες που ενσωματώθηκαν στο ΚΠΣ δεν αποτελούν παρα την απαρχή μιας ενεργού αναπτυξιακής πολιτικής σε ανταγωνιστικό περιβάλλον. Το ΚΠΣ, επομένως, αποτελεί ένα πρώτο αποφασιστικό βήμα προς την εδραίωση και εμπέδωση της αναπτυξιακής στροφής.

Είμαι σίγουρος ότι πολλά άλλα θα μπορούσαν να γίνουν που θα προωθούν οριζόντιες βελτιώσεις, που θα διευκολύνουν τη δόμηση των δυναμικών συγκριτικών πλεονεκτημάτων της ελληνικής παραγωγής. Ο διάλογος που αρχίζει σήμερα έχει αυτόν ακριβώς τον διττό σκοπό: αφενός την αξιοποίηση της εμπειρίας των άμεσα ενδιαφερομένων στον σχεδιασμό νέων πρωτοβουλιών, αφετέρου δε την εξασφάλιση της γρήγορης και απρόσκοπτης εφαρμογής αυτών που ήδη έχουν σχεδιαστεί.

Η ανάπτυξη είναι ένας πολυχρησιμοποιημένος όρος. Πολλές φορές τον επικαλούνται όσοι θέλουν να καλύψουν την έλλειψη ουσιαστικών προτάσεων. Θα ενισχύσουμε την ανάπτυξη είναι μια συνηθισμένη κοινοτοπία των πολιτικών. Η ανάπτυξη δεν είναι όμως αποτέλεσμα διαταγής, ούτε μπορεί να πραγματοποιηθεί επειδή θα το θελήσουμε ορισμένη χρονική στιγμή. Εχει οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές προϋποθέσεις. Προϋποθέτει σταθερό οικονομικό περιβάλλον, κλίμα που υποβοηθεί την ανταμοιβή της παραγωγικότητας, της αποδοτικότητας, της καινοτομίας, αποτελεσματική δημόσια διοίκηση και πολλά άλλα. Στο Υπουργείο Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας είμαστε υπεύθυνοι για ένα μικρό τομέα σε σχέση με το σύνολο των προϋποθέσεων, που απαιτούνται για να υπάρξει πραγματική ανάκαμψη. Στο μικρό αυτό τομέα προσπαθούμε να δημιουργήσουμε τις συνθήκες ώστε να καταστεί δυνατή η στροφή που χρειάζεται ο τόπος προς μια σοβαρή και συνεπή, αναπτυξιακή πολιτική.